

Decàleg per garantir l'empadronament a Catalunya

Preàmbul

L'article 15 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local (en endavant Llei 7/1985), així com l'article 39 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, estableixen l'obligació de l'empadronament al municipi de residència habitual de totes les persones que viuen a Catalunya. És, per tant, un deure de l'Administració local garantir-ne i facilitar-ne la tramitació. Més encara si tenim en compte que la inscripció al padró genera el reconeixement de drets bàsics de les persones, com ara l'accés a l'educació i a la salut o la regularització administrativa en el cas de les persones migrades.

L'article 15 de la Llei 7/1985, estableix: "Qualsevol persona que visqui a Espanya està obligada a inscriure's al padró del municipi en el qual resideixi habitualment". D'altra banda, l'article 17.2 de la mateixa Llei estableix que: "Els ajuntaments han de dur a terme les actuacions i operacions necessàries per mantenir actualitzats els padrons de manera que les dades contingudes en aquests concordin amb la realitat".

La Resolució de 29 d'abril de 2020, per la qual es publica la Resolució de 17 de febrer de 2020, de la Presidència de l'Institut Nacional d'Estadística i de la Direcció General de Cooperació Autònoma i Local (en endavant, Resolució de 2020), dicta les instruccions tècniques als ajuntaments sobre la gestió del padró municipal.

El padró municipal és un registre de situacions de fet i no de dret i, en conseqüència, ha de ser un reflex fidel de la realitat. Hi han d'estar inscrites totes les persones que resideixin habitualment en un municipi, amb independència de si la residència està regularitzada i del dret que tinguin o deixin de tenir per viure efectivament en un domicili determinat.

En alguns casos, les persones que no tenen un pis en propietat o que no disposen d'un contracte de lloguer es troben amb dificultats per accedir a l'empadronament. Normalment es tracta de persones en situació de vulnerabilitat que viuen en règim d'ocupació, de relloguer no regularitzat o directament al carrer.

Tot i que la normativa d'àmbit estatal estableix que la gestió del padró correspon als municipis, per l'afectació que aquest tràmit té en els drets i les condicions de vida de les persones, la Generalitat de Catalunya ha posat en marxa una estratègia per informar, formar i sensibilitzar sobre la necessitat d'incloure el padró municipal a tots els veïns i veïnes. En el marc d'aquesta estratègia, es proposa aquest document de treball, que vol ser un punt de partida per establir un procediment i uns criteris bàsics comuns a tots els municipis de Catalunya i garantir així l'obligació i el dret dels veïns i veïnes a empadronar-se al municipi on viuen la major part del temps i, al mateix temps, ajudar els ajuntaments a obtenir una radiografia real i actualitzada de la seva població.

Decàleg

Per tal de crear un marc d'actuació comú en la gestió padronal i evitar així tant l'exclusió jurídica de veïns i veïnes com els greuges entre municipis, s'ha treballat conjuntament amb el món local un decàleg de mesures concretes, el qual subscriuen els ajuntaments i entitats municipalistes sotasignats:

- Mesura 1. Cal resoldre les sol·licituds de padró amb celeritat i sempre abans de tres mesos, sempre que les peticions compleixin amb els requisits de la norma padronal (presentació dels documents que acreditin la identitat i la residència en el municipi). Aquest termini pot ser suspès o ampliat de conformitat amb el que estableix la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (articles 22, 23 i 68).
- Mesura 2. Notificar a la persona interessada la denegació del padró, quan sigui procedent, amb una argumentació motivada basada exclusivament en la normativa sobre el padró (per exemple, el fet de no haver quedat acreditada la residència en el municipi).
- Mesura 3. Empadronar les persones que visquin de forma irregular en un habitatge (ocupacions), amb la comprovació prèvia *in situ* de la residència efectiva o qualsevol altre sistema que en garanteixi la comprovació. Aquestes visites es faran exclusivament amb efectes per a l'empadronament i es duran a terme amb personal de l'Administració municipal competent, sens perjudici que es pugui posar en coneixement a altres unitats si es detecten situacions que puguin afectar la integritat física o la salut de les persones.

En cas que aquesta inspecció la duguin a terme els cossos i forces de seguretat, es farà preferiblement amb agents no uniformats. D'acord amb la normativa de la policia local (article 9.2 de la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals) l'alcalde pot autoritzar que determinats serveis es prestin sense l'uniforme reglamentari, en els termes que estableix la legislació vigent. En qualsevol cas, els policies locals que actuïn sense l'uniforme reglamentari han de portar la documentació acreditativa de llur condició.

- Mesura 4. Acceptar, tal com regula la Resolució de 2020, una autorització escrita de la direcció del centre per a les sol·licituds d'empadronament en establiments residencials col·lectius (hostals, albergs, hotels, residències, etc.) o algun altre document acreditatiu que s'hi està residint.
- Mesura 5. Acceptar els infrahabitatges (barraques, caravanes, coves, etc.) com a domicilis vàlids a efectes del padró, sempre que siguin fixos. Aquesta situació es podrà acreditar amb una visita a càrrec d'un servei municipal competent. En cas que aquesta inspecció la duguin a terme els cossos i forces de seguretat, es farà preferiblement amb agents no uniformats, per tal de validar la residència efectiva.
- Mesura 6. Empadronar en una adreça alternativa, que pot ser la del mateix ajuntament o la de qualsevol altra dependència municipal, mitjançant un informe de coneixement de residència, en casos d'infrahabitatges i persones sense domicili d'acord amb la Resolució de 2020.
- Mesura 7. Elaborar des dels serveis socials municipals la valoració corresponent sobre la residència habitual efectiva al municipi de les persones en situació de sensellarisme o sense domicili fix, indicant-hi l'adreça que ha de figurar en la inscripció padronal, que pot ser la del mateix ajuntament, la de l'alberg municipal, la del lloc concret de pernoctació o una altra. També serveix una visita a càrrec

d'un servei municipal competent. En cas que aquesta inspecció la duguin a terme els cossos i forces de seguretat, es farà preferiblement amb agents no uniformats.

- Mesura 8. Fer prevaler el deure d'empadronament quan les persones no puguin acreditar un títol de propietat o lloguer, com en el cas del relloguer no regularitzat, i fer les comprovacions necessàries per garantir-ho. Es poden acceptar altres documents a efectes d'adquirir la convicció de la residència efectiva (pernocta habitual).

En cas que això no sigui possible, els serveis municipals han d'atendre les persones sol·licitants del padró per tal de comprovar-ne la residència. Tal com recull la Resolució de l'Ajuntament de Madrid, que aprova els criteris per homogeneïtzar l'empadronament en la xarxa de serveis socials municipals: "Persones amb domicili cert però amb dificultat per empadronar-se. Si bé la norma és clara en el fet que les persones s'han d'empadronar al seu lloc de residència, de vegades ens trobem amb persones o unitats familiars, que, tot i tenir domicili cert, no poden dur a terme l'empadronament, com és el cas, per exemple, que el titular del domicili negui l'autorització per empadronar-s'hi. Aquesta circumstància pot exposar la persona o la família a una situació de risc social. En aquest cas, els serveis socials municipals, després de la valoració tècnica corresponent, han de gestionar l'empadronament al centre de serveis socials de referència del domicili de residència."

- Mesura 9. En cas que ho sol·licitin, traslladar a altres administracions la informació obtinguda en la tramitació del padró, únicament en els casos previstos en l'article 16.3 de la Llei 7/1985, tot respectant la normativa actual de protecció de dades.
- Mesura 10. No dispensar un tracte diferenciat en la gestió del padró en funció de l'origen, la nacionalitat o qualsevol altra situació personal, llevat dels casos que determina l'Institut Nacional d'Estadística (INE), com el de les persones procedents de conflictes bèl·lics, de qui es pot acceptar documentació demostrativa de la identitat no vigent.

Inicialment, aquest decàleg ha obtingut el recolzament dels ajuntaments, institucions i entitats municipalistes que es detallen a continuació:

- Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya
- Secretaria de Governos Locals de la Generalitat de Catalunya
- Ajuntament de Barcelona
- Ajuntament de Girona
- Ajuntament de Lleida
- Ajuntament de Reus
- Ajuntament del Prat de Llobregat
- Associació de micropobles de Catalunya
- Diputació de Tarragona

A partir de la seva publicació, aquest decàleg s'obra a tots els municipis que manifestin la voluntat d'adherir-s'hi.

Barcelona, juny de 2024